

Psicopatologia al Llarg del Cicle Vital

Codi: 102572

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Sergi Ballespi Sola

Correu electrònic: Sergi.Ballespi@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Lourdes Ezpeleta Ascaso

Jordi Obiols Llandrich

Cynthia Binelli Capurro

Eduardo Fuente Diez

Maria Jesus Tarragona Oriols

Natalia Díaz-Regañón Serra

Eva Álvarez Moya

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Contextualització

La psicopatologia representa un desviament de les funcions humanes normals, que es deuen entendre en el context del desenvolupament de la persona i en el seu context social i cultural. En l'exercici professional de la psicologia, el coneixement de la psicopatologia al llarg del cicle és un element fonamental per a totes les sortides professionals que tracten amb el comportament humà (psicologia clínica i de la salut, psicologia social i de les organitzacions, psicologia de l'educació). Aquesta assignatura és una presentació dels trastorns que, de manera més representativa però no excloent, es poden presentar en cada període evolutiu.

En aquest pla d'estudis, la formació en psicopatologia està compresa en les següents assignatures:

- Psicopatologia al llarg del cicle vital
- Psicopatologia de la infància i l'adolescència
- Psicopatologia d'adults
- Trastorns de la personalitat
- Discapacitat intel·lectual i problemes de l'aprenentatge i la comunicació

Objectius formatius de l'assignatura

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és conèixer els trastorns psicològics i les seves característiques principals que, de manera més representativa però no exclouent, es poden presentar en cada període evolutiu.

Al finalitzar l'assignatura,

1. l'alumne sabrà reconèixer la diversitat del comportament humà i la naturalesa de les seves diferències, en l'anormalitat i la patologia.
2. l'alumne sabrà reconèixer els determinants i els factors de risc per a la salut i també la interacció entre la persona i el seu entorn físic i social.

Competències

- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
- Formular hipòtesis sobre les demandes i les necessitats de les persones destinatàries.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Reconèixer el codi deontològic i actuar de manera ètica.
- Reconèixer els determinants i els factors de risc per a la salut, i també la interacció entre la persona i el seu entorn físic i social.
- Reconèixer la diversitat del comportament humà i la naturalesa de les seves diferències, tant en la normalitat com en l'anormalitat i la patologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
2. Classificar els trastorns psicològics.
3. Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
4. Distingir els diferents signes i símptomes clínics dels diferents trastorns psicopatològics de cada cicle vital pel seu diagnòstic i tractament.
5. Formular els problemes de les persones en termes diagnòstics.
6. Identificar factors de risc per a la salut mental.
7. Identificar patrons normals i anormals de desenvolupament i conducta.
8. Identificar variables funcionals d'adquisició i manteniment de problemes en exemples de casos clínics.
9. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
10. Reconèixer el codi deontològic i actuar de manera ètica.

Continguts

1. INTRODUCCIÓ

- 1.1. Concepte de psicopatologia
- 1.2. Causalitat en psicopatologia
- 1.3. Sistemes de classificació en psicopatologia

2. PROBLEMES A LA PRIMERA INFANTESA

- 2.1. Discapacitat intel·lectual i autisme
- 2.2. Trastorns de les habilitats motrius i tics
- 2.3. Trastorns de l'eliminació
- 2.4. Trastorns de la son

3. PROBLEMES A LA INFANTESA

- 3.1. Trastorns d'ansietat
- 3.2. Trastorns del comportament

4. PROBLEMES A L'ADOLESCÈNCIA

- 4.1. Trastorns del comportament alimentari

5. PROBLEMES A LA EDAT ADULTA I A LA VELLESA

- 5.1. Síndromes afectació cognitiva (Semiologia Consciència, Memòria, atenció)
  - 5.1.1. Síndrome Amnèsica
  - 5.1.2. Delirium
  - 5.1.3. Demència
- 5.2. Síndromes afectives (semiologia afectivitat)
  - 5.2.1. Síndrome d'Ansietat
  - 5.2.2. Síndrome Depressiva
  - 5.2.3. Síndrome Maníaca
- 5.3. Síndromes psicòtiques (semiologia Pensament, llenguatge, psicomotricitat)
  - 5.3.1. Síndrome Positiva
  - 5.3.2. Síndrome Negativa
  - 5.3.3. Síndrome Desorganitzada
  - 5.3.4. Síndrome Catatònica
- 5.4. Trastorns de la personalitat

Metodologia

L'adquisició d'aquests coneixements s'obtindrà mitjançant:

a) **Classes conferència.** En aquestes classes es presentaran els conceptes generals, tant dels punts introductoris com de la psicopatologia, que han de servir de guia per a que l'alumne aprofundeixi en cada punt del programa.

Material: Bibliografia recomanada.

Programació: 17 sessions de 1,5 hores (Total 25,5 hores)

Per a la primera part de l'assignatura (Psicopatologia Infantil) es programaran les setmanes 2, 3, 4, 5, i 6, la part d'infantil, reservant-se les setmanes 7 i 8 per si cal recuperar alguna conferència

Per a la segona part de l'assignatura (Psicopatologia d'Adults) es programaran les setmanes 10, 11, 12, 13, 14 i 15, reservant-se la setmana 16 per si cal recuperar alguna sessió

La setmana 2 és la de 18 de setembre.

b) **Seminaris de casos i ABP**. En aquestes classes l'alumne ha d'aprofundir en diferents punts del temari que estaran il·lustrats per casos clínics i problemes.

Es presentaran diferents casos relacionats amb un tema del programa que seran treballats pels grups. Eventualment, alguns estudiants podran presentar oralment part del material treballat. Així mateix, es preveu el lliurament d'una evidència d'aprenentatge escrita.

Material: Casos disponibles al campus virtual. Bibliografia.

Programació: 20 hores: 2 hores setmanals durant 10 setmanes

Per a la primera part de l'assignatura (Infantil) es programaran les setmanes 3, 4, 5, 6 i 7

Per a la segona part de l'assignatura (adults) es programaran les setmanes 11, 12, 13, 14, 15 i, si cal, la setmana 16.

La setmana 3 és la del 25 de setembre.

L'assignació dels grups als seminaris es realitzarà via l'assignació que realitza la gestió acadèmica o bé mitjançant alguna de les opcions per fer grups de l'aplicatiu Moodle. Pel bon funcionament de les classes, **no està permès el canvi a un grup diferent a l'assignat**.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	26	1,04	2, 6, 7, 10
Seminaris	20	0,8	1, 2, 3, 5, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories	7	0,28	1, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi i elaboració problemes	52,5	2,1	1, 2, 6, 7, 8, 9
Lectures	40,5	1,62	2, 6, 7, 9

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant 4 evidències d'aprenentatge:

E1: Examen part infància i adolescència. Setmana 9. Pes 40%.

E2: Treball casos infància. Pes 10%.

E3: Examen part adults. Setmana 17-18. Pes 40%.

E4: Treball casos adults. Pes 10%.

Es consideren evidències clau per superar l'assignatura les evidències de més pes: E1 i E3, abraçant entre les dues el 80% de l'assignatura.

És per això que, per a poder calcular la mitjana ponderada de tota l'assignatura, cal haver obtingut almenys un 4 de mitjana a les evidències de més pes [$(E1+E3)/2 \geq 4$]

La mitjana ponderada de l'assignatura és la que implica totes les evidències amb el seu pes. Així, quan s'hagi obtingut un promig de 4 entre E1 i E3, es podrà calcular la mitjana final d'aquesta manera:

Nota final (mitjana ponderada) = $(E1*0.40) + (E2*0.10) + (E3*0.40) + (E4*0.10)$

Exemple: Un/a estudiant que hagi obtingut un 5 a la E1, un 8 a la E2, un 7 a la E3 i un 9 a la E4 obtindria una Nota final de: $5*0.4 + 8*0.1 + 7*0.4 + 9*0.1 = 2 + 0.8 + 2.8 + 0.9 = 6.5$

Es superarà l'assignatura quan la qualificació mitjana ponderada sigui ≥ 5 .

Revaluació: podran optar els estudiants que tinguin una qualificació d'avaluació continuada (qualificació mitjana ponderada, és a dir, la nota que abraça totes les evidències i que es calcula a la fórmula referenciada més amunt) entre 4 i 4.9. Aquesta prova tindrà un valor màxim de 2 punts que es sumaran a la nota prèvia. Cal aprovar la prova de revaluació, es a dir, aconseguir un mínim de 1 punt, per sumar la puntuació a la nota prèvia (Nota final + (Nota Reav * 0.20)).

Exemple: Així, si una persona obté un 4.5 de nota final, acudeix a la revaluació i obté un 7 a la prova de revaluació, la nota que se sumarà al 4.5 obtingut en avaluació continuada serà $(7*2)/10 = 1.4$, de manera que la nota que es plasmarà a l'expedient serà de 4.5 (Ev cont) + 1.4 (Reev) = 5.9 .

La revaluació estarà focalitzada en les evidències d'aprenentatge E1 i E3 i en els continguts de tot el programa (conferències i seminaris).

Els exàmens seran tipus test amb 4 opcions de resposta.

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) constarà com a "avaluable".

Programació: els exàmens (E1 i E3) es realitzaran respectivament a les setmanes 9 i 17-18. Revaluació setmana 18-19-20. Dates concretes que determini la Gestió Acadèmica de la Facultat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
E1. Examen part infància i adolescència	40	2	0,08	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
E2. Treball de casos infància	10	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
E3. Examen part adults	40	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
E4. Treball de casos adults	10%	0	0	2, 4, 5, 6, 7, 8, 10

Bibliografia

- Asociación Americana de Discapacidades Intelectuales y del Desarrollo (2011). Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Madrid: Alianza. [American Association of Mental Retardation. (2006). El retard mental. Definició, classificació i sistemes de suport. Vic: Eumo].
- American Psychiatric Association (2013). DSM-5 Manual de diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales. Washington: American Psychiatric Publishing.
- Amigo, I. (2003). La delgadez imposible. Barcelona: Paidós.
- Bados, A. (1995). Los tics y sus trastornos. Madrid: Pirámide
- Barkley, R.A., Benton, C.M. (2000). Hijos desafiantes y rebeldes. Consejos para recuperar el afecto y lograr una mejor relación con su hijo. Barcelona: Ed. Paidós.
- Barlow, D. H., & Durand, V. M. (2003). Psicopatología (3ª ed.). Madrid: Thomson.
- Bragado, M.C. (2009). Enuresis nocturna: tratamientos eficaces. Madrid: Pirámide.
- Bragado, M.C. (1998). Encopresis. Madrid: Pirámide.
- Belloch, A., Sandin, B., y Ramos, F. (1994). Manual de psicopatología. Vol I. Madrid: McGraw Hill. Interamericana.
- Caballo, V.E. y Simón, M.A. (2001). Manual de psicología clínica infantil y del adolescente. Trastornos generales. Madrid: Pirámide.
- Caballo, V.E. y Simón, M.A. (2002). Manual de psicología clínica infantil y del adolescente. Trastornos específicos. Madrid: Pirámide.
- Durand, V.M. y Barlow, D. H. (2007). Psicopatología: Un enfoque integral de la psicología anormal. Thomson Paraninfo.
- Echeburúa, E. & de Corral, P. (2009). Trastornos de ansiedad en la infancia y adolescencia. Madrid: Pirámide.
- Ezpeleta, L. (Ed.). (2005). Factores de riesgo en psicopatología del desarrollo. Barcelona: Masson.
- Ezpeleta, L. y Toro, J. (2014). Psicopatología del desarrollo. Madrid: Pirámide.
- Kaplan, H. y Sadock, B. (2008). Manual bolsillo psiquiatría clínica. Lippincott Williams & Wilkins. Wolters Kluwer Health.
- Méndez, F.X., Orgilés, M. y Espada, J. P (2008). Ansiedad por separación. Psicopatología, evaluación y tratamiento. Madrid: Pirámide.
- Obiols, J. (Ed.) (2008). Manual de psicopatología general. Madrid: Biblioteca nueva.
- Toro, J. (2004). Riesgo y causas de la anorexia nerviosa. Barcelona: Ariel.